

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt V. Ritus & errores Ecclesiæ Alexandrinæ, & nationis Cophtæ, qui in hac ætate grassantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

Eugenij IV. quæ incipit: *EUGENIUS ad perpetuam rei memoriam. Benedictus sit DEUS & pater Domini nostri IESU Christi, Pater misericordiarum & DEUS totius consolationis, &c.* In quo Nestorij pravitas damnatur, qui purum hominem Christum esse, & Beatissimam Virginem MARIAM, non DEI, sed Christi genitricem esse assererat, Macharij Antiocheni impietas similiter rejicitur, qui quamquam Christum verum Deum & hominem esse profiteatur, divinam tamen tantummodo in eo voluntatem & operationem, humanitati ejus parum tribuens, esse assererat. Timotheus Archiepiscopus Tarlensis nomine Chaldaeorum in Cypro exilentium, supradictam detestationem ac dogma suscepit. Isaac Nantius Eliæ Episcopi Maronitarum heresim Macharij reprobavit. Datum Romæ apud S. Petrum, anno 1445. septimo Idus Augusti, anno quinto decimo. Fuit autem hæc unio facta post reductionem Armenorum, Jacobitarum, & Mesopotamiæ populorum, eorumque inter se unionem; verum quia non fuit universalis omnium Nestorianorum, sed tantum eorum, qui sub Patriarchatu Insulæ Cypri agebant, idcirco litteræ Apostolicæ consulto à nobis hic prætermittuntur.

CAPUT V.

Ritus & errores Ecclesiæ Alexandrinæ, & nationis Copticæ, qui hæc ætate grassantur.

Patriarchæ Alexandrino, ut refert Guilielmus Tyrus lib. 14. de bello Sacro c. 22. suo tempore obediabat Ægyptus, Lydia, Pentapolis, & omnes aliæ Provincie, quæ sub Prætejanis, seu presbyteri Joannis impetio vivunt, inter has omnes nationes degunt Ægypti, hoc est, Ægyptij, quos nos Coptos, appellamus, alij Cophissos nuncupant; quia Græcè idem, quod circuncisi sonat, qui nomine ac ritibus Christianis ex parte utuntur, qui & Christiani præcinctura vulgo vocantur: hi autem quamvis per lavacrum regenerationis renati sint; Judæorum tamen ritu præputia putant, & veteri quodam errore circumcisionem usurpant: numerat vero Ægyptus quinquaginta circiter Coptorum millia, sed ferè innumeros. Ethiopia, hi omnes parent prædicto Patriarchæ, qui vulgariter etiam nominatur Patriarcha nationis Coptorum: hi quamvis Christiano nomine gaudeant, re tamen ipsa Hæretici ac planè Schismatici sunt, varijque sectentur etrotibus, ritibusque diversis ab his, qui in Ecclesia latina florent. In primis enim Patriarcha Alexandrinus disjunctus ac separatus est à capite omnium Ecclesiarum Pontificis Romano, à tempore Concilij Chalcedonensis. Deinde inter celebrandum Missam Copti invocant Severum, Dioscorum & Jacobum ejus primum discipulum; eosque patres & sanctos vocant, ostenduntque tam externis actionibus, quam verbis, se nos Latinos habere excommunicatos, & hæreticos, ac proinde Latinorum praxim ac conversationem admittit Judæorum fugiunt. Unam tantum in Christo Domino profitentur naturam, voluntatem & operationem, duas verò naturas, voluntates & operationes confiteri recusant, ne Christus prout ipsi asserunt in duas etiam divideretur personas. Licet Spiritum S. à Patre & Filio procedere credant, verba tamen illa, *Nisique*, in symbolo non recitant.

Thom. à Jesu Oper. Tom. I.

In hymno trisagio addunt illa verba, qui crucifixus est, dicentes, *Sanctus DEUS, sanctus fortis, sanctus immortalis, qui crucifixus es pro nobis miserere nobis.*

Sanctissimum Dominum nostrum Papam in ijs, quæ sunt fidei posse errare, & Christianæ religioni contraria docere, si iniquus fuerit & voluerit, opinantur. Præter Concilium Nicænum, Constantinopolitanum, & Ephesinum, universales Synodos, nulla alia Concilia universalia hæcenus susceperunt.

Concilium Chalcedonense, & Sanctum Leonem Papam expressè damnant.

Vana vel falsa per Deum jurare non reputatur ab eis peccatum, & illi, qui in partibus Ægypti, aliena furantur peccare, minimè existimantur.

Circa Sacramentorum vero administrationem pariter errant, nam à Baptismo exordientes, in primis ratum non habent hoc Sacramentum, ne quidem in summa necessitate, si ab alio quam à Sacerdote conferatur, idque præcisè in Ecclesia, etiam si baptizandus de vita periclitaretur, nec etiam ante quadragesimum vitæ diem, quod extra Cæcyrum maximè in Scitia adeo strictè observatur, ut ne quidem imminente præsentissima morte, ante hunc ætatis diem parvulis Baptismus conferatur.

Modus autem baptizandi talis est. Defertur nimirum infans ad templum, ibidemque ad instar Missæ cum Diacono & subdiacono officium celebratur, sine tamen consecratione vel communionem, & deinde baptizandus ritu Græco aquæ immergitur, verba autem Latinorum modo adhibentur.

Statim etiam à Baptismo parvuli chrisantur, unguineque oleo sancto in fronte, in pectore, in juncturis, in renibus, alapa autem non infligitur. Dein vestiuntur cingunturque, & hæc quidem media nocte fieri solent. Postremo autem Missa more solito celebratur, cum consecratione, communicatursque Sacerdos, & Ministri sub utraque specie sanctum Eucharistiæ Sacramentum sub eisdem speciebus noviter baptizato conferunt.

Eucharistiæ sacramentum omnibus sub utraque specie confertur, sitque in fermentato. Diaconi & Subdiaconi (sine quibus nunquam celebratur) semper cum Sacerdote quoties celebrant, communicant: plebei autem Laici rarissime extra festa Paschalia. Ministri autem hi solum sunt viginti annorum, aut circiter, qui nonquam confessionem suorum peccatorum faciunt, etiam si singulis diebus communicent; proinde moris est ante vigesimum, aut circiter annum nonquam sacramentum penitentiae recipere.

Infirmis autem neque oleum sanctum, neque Eucharistia administratur.

Conferunt quoque Ordines excepto Presbyteratu omni ætati, etiam immediatè post Baptismum parvulis, simulque dantur tonsura, & quatuor gradus, & Diaconatus & Subdiaconatus, nec hisce conferendis interstitia vel tempora particularia determinata sunt. Ubi sacros Ordines recipiunt, castitatem & abstinentiam pollicentur, jejunare videlicet diebus Mercurij & Veneris, & tempore adventus, & quadragesimæ: hisce enim temporibus ad occasum usque solis, quando etiam Missam celebrare moris est, jejunant, insuper etiam quadragesimis Apostolorum Petri & Pauli, & Assumptionis. Quando autem infantulis aut pueris sacri Ordines conferuntur, pro eis spondent, & hæc vota observant ipsorum parentes,

O

donec

donec decimum sextum ætatis annum, aut etiam alterum attigerint.

Matrimonium contrahitur in præsentia Sacerdotis & in facie Ecclesiæ, idque ad formam Romanam, quamquam plures ceremoniæ & solemnitates adhibeantur. Idipsum autem quamvis iam consummatum dissolvitur quandoque (quamquam raro) assumentem sibi marito aliam conjugem, conjugemque aliam inar tum. Utitur autem his (ut refert Prætorius *verbo* Cophi) in suis Ecclesiis libro quodam fabuloso, quem *Secreta Petri* appellant, & in Missis legunt Evangelium Nicolæi. Hæc ille.

Olim omnes Cophi circumcidebantur, sed hodie, ut ipsi afferunt, Alexandria, & Memphis, seu Cæri, non amplius circumcidentur, forsitan post synodum Memphiticam, de qua infra; & si qui alibi circumcisi reperiantur, Mahometanorum vi circumcidentur. Verum à parentibus statim Crucis signo in fronte, vel manu signantur; ut ab omnibus tanquam Christiani dignosci possint.

C A P V T VI.

Pro adjuvandis Cophis, sive natione Alexandrina.

INter Pontifices alios qui Cophorum conversionis studio flagrant præcipuus exiit *Gregorius XIII.* qui multis legationibus pacis & unionis ad illam gentem missis, eos ad Ecclesiæ sanctæ gremium magna cum sollicitudine adduci curavit.

Re igitur à Legato Summi Pontificis feliciter incepta, post aliquas de fide cum Cophis disceptationes, concilium Memphis congregatur, fuit autem Memphitica Synodus auctoritate *Gregorij* Pont. max. anno 1582. in mensem Decembris indicta, quæ tres habuit sessiones, in quibus de ablegandis antiquis Nestorij, atque Dioscori hæresibus, jungendisque animis Cophorum, qui & Christiani Præcinctoræ dicuntur, cum Catholica Romana est actum.

Interfuerunt primo Confessui Episcopi & Principes viri.

Secundo autem Patriarcha Alexandria, qui in eos, atque Æthiopiæ habet antiquitus jurisdictionem, Abbates Cænobiorum, & Primarii viri triginta.

Tertio item iidem cum Patribus Societatis Jesu Joanne Baptista Romano in primis, quos pietas ejusdem Pontificis Max. eo suo nomine, ut præessent Synodo, cum Pontificio diplomate allegaverat.

In primo autem confesso de occasione disjunctionis ejus gentis à Romana Ecclesia loquuti sunt, ita ut nostri in plebido synodum Ephesinam conjecissent culpam, quam Dioscorus Episcopus hæreticus coegerat haud legitimam, neque synodi nomine dignam. In ea enim monstrarunt receptam fuisse Eutychemis insaniam, duas negantis in Christo naturas, quam Hæresim Chalcedonense legitimum Concilium à sexcentis ac triginta Patribus *Leone Primo* Pontif. max. summa consensione damnasset. Quo facto eorum Cophorum majores, homines minimè malos, certe non doctissimos, idem fuisse ratos, duas naturas in unam verbi conjunctam hypostasim, ac duas cum Nestorij hypostasies copulare. Id quod antea vera Ephesi-

na Synodus exploserat. Inde igitur consequentium errorum fontem ac seminarium extitisse.

Cum autem demum indagandæ è ius scriptis (quæ vix habebant, & ea quidem exesa vetustate) tempus peritissent, dimissa tunc est Synodus.

In secundo igitur confesso, cum Cophi mordicus suas hæreses sese retenturos assererent, contraque nostri antiquissimas Synodos, fidemque quam illi à B. Marco accepissent, objicerent, urgent quoque duas in Christo naturas denegari, nil esse aliud, quam miscere, ac perturbare universa; & eodem simul negare mendacium, Divinum verbum humanam induisse naturam, id quod Christianæ aures non ferunt: in alterum mentem rejecta est Synodus.

At in tertio confesso, DEO aspirante Circumcisionis lex primum fuit abrogata. Deinde post sex horarum disputationem de duabus Christi naturis, tandem Synodus universa divino afflatu concordissimè sanxit, quod ad rem attinet una cum Catholicis sentiendum, anathematis poena proposita, si quis Christum altera natura spoliaret. Qui cum idem DEUS, idem sit verus homo, & divinam habet à Patre jam inde ab omni æternitate naturam, & humanam sumpsit ex matre definitis temporum spatij; Cophes autem quantum à duarum abstineant naturarum appellatione, non tamen ab ijs DEUM & hominem Christum esse negant: Sed ab ea loquendi ratione idcirco fugere, ne consuetudo ipsa loquendi duas inducere videatur hypostasies. Sic peracta quidem res est, Calend. Februar. anno 1583.

Sed eisi manus dedere veritari, Satanas tamen omni conatu prohibuit, quin chyrographo, quod confesso fuerant, confirmarent, tum Patriarchæ Vicario id procurante, homine pessimo, qui quæ ea ratione consequi se posse Patriarchatum speraverat, tum morte ipsius Patriarchæ; Turcis quoque, nostris in teterium carcerem conjectis, quasi Orientalem illum tractum, sive Pontifici max. sive Regi Catholico subdicere vellent. Quæ calumnia licet paulo post innotuisset Turcis, tamen Protegi accepta fuit occasio, ut quinque auctoritatem multa nostri persolverent, si vellent liberari, quam summam Cophis, & metætoribus numerantibus, charitas *Gregorij* Pontif. max. liberaliter restituit. Tum redire coacti sunt Romam, ubi & deinceps Maronitarum, qui degunt in monte Libano seminarium auctum est, ac fides subinde in eas oras propagatur. Ex his perispicuum erit, quò collineandum sit ab his, qui posthac à Sede Apostolica missi, tantum negotium in Oriente sunt tractaturi.

In domo Cæri Bibliotheca est, in qua plurimi Sanctorum Doctorum & Patrum libri Arabico idiomate conservantur: quales sunt *S. Hieronymi*, *S. Gregorij Nazianzeni*, *S. Basilij*, Traditiones Patrum, multaque alia scripta, suntque homines quamplurimi felicitatis ingequi, & memoriar, ubi per otium, licet summaro ex horum librorum lectione iustitiam & frugem haurientes, docti quandoque evadunt. Tempore *Papæ Clem. VIII.* legatio facta Alexandria Ecclesiæ ad Romanam Pontificem delata est, qua Marcus Patriarcha, & cum eo omnes Ægypti Provinciæ, aliaque sibi conjuncta ipsam, ut par est, summam Ecclesiæ caput, universalemque Pastorem agnoscebant, ut latè in *sine 6. Tomi* Cardinalis Baron. scriptis: re tamen postea diligentius examinata: cujusdam Bartonis impostoris fuisse mendacium ac figmentum apparuit.